

Lärohandledning

Det här är en lärohandledning till *Månskensryttaren*, den första boken i serien *Måndrakarna*

Lärohandledning till Månskensryttaren

Det här är en lärohandledning till *Månskensryttaren*, den första boken i fantasyserien *Måndrakarna*. Boken passar för elever i åldern 9–12 år.

Om boken

Måndrakarna är en spännande och fartfylld fantasyberättelse. I den första delen, *Månskensryttaren*, får läsaren lära känna Coraline och Keelan, barn till två klanledare, vars byar ligger i fejd med varandra. När måndrakarna börjar bete sig underligt och Coralines by riskerar att brännas ner slår hon och Keelan följe till måndrakarnas mystiska ö. De måste få tag på draktämjaren. Men i hasorna har de den hotfulla månskensryttaren.

Om författaren

Hanna Blixt har funnit en stor läsekrets med sina barn- och vuxenböcker, såväl i Sverige som utomlands. Bakom sig har hon närmare 400 skolklassbesök, och är ofta ute och träffar elever för att väcka läslust. De spännande serierna *Historieväktarna* och *Historieväktarna Fenixtrilogin* har hon skrivit tillsammans med sin man, historieläraren Jakob Blixt, som har skrivit den här lärohandledningen.

© 2024 Tukan läromedel – Lärohandledning, *Månskensryttaren*
Text: Jakob Blixt

Övningar till boken

Frågorna och övningarna i lärarhandledningen är tänkta som inspiration kring hur ni kan använda boken i klassrummet och kan anpassas efter lektionens syfte, elevernas intresse och så vidare. Välj de frågor och övningar som passar dig och dina elever. Läsförståelsefrågorna är frågor i anknytning till texten och syftar till att se att eleverna förstår och kan reflektera kring vad som händer. De övergripande frågorna går mer bortom raderna, dvs. utanför texten och kan utgöra underlag för spännande och viktiga diskussioner. Återigen, det är inte tänkt att man jobbar med alla frågor, utan väljer de som passar. Utöver de uppgifter du hittar här i lärarhandledningen är tanken att eleven skriver ner sina funderingar under läsningen, för att sedan diskutera och jämföra sina tankar med en klasskamrat och slutligen diskutera frågorna i helklass.

ÖVNINGAR TILL BOKEN

Innan läsning

Titta på omslaget och samtala om det.

- Vad är det som händer på omslaget?
- Vad tror du att boken kommer att handla om?

Läs texten på baksidan av boken.

I boken börjar måndrakarna bete sig allt mer hotfullt. Dessutom är draktämjaren, den som kan få drakarna lugna, spårlöst borta.

- Vilken roll tror du att ryttaren på omslaget har? Vem är ryttaren och vad tror du att hen vill?
- Varför tror du att måndrakarna betar sig allt mer hotfullt?
- Vad är det för berg som syns på omslaget?

Under läsning

Här hittar du läsförståelsefrågor till varje kapitel som främst syftar till att se att eleverna förstår och kan reflektera kring vad som händer. Till varje kapitel finns också förslag på ord att ta upp. Vilka ord som kan behöva förklaras varierar givetvis utifrån elevernas förkunskaper. Låt gärna eleverna ha en ordbok där de skriver upp de ord de inte förstår så att ni kan samtala om dem gemensamt.

ÖVNINGAR TILL BOKEN

Kapitel 1-2

Ord och uttryck: hade för vana, omgärdade, betryggande, upprymt, vindil, klanledare, förtärande

Coraline och Annemona beger sig till Stjärnornas sjö.

1. Varför heter sjön Stjärnornas sjö?
2. Om Stjärnornas sjö var en önskebrunn, vad skulle du då ha önskat?
3. Vilken roll tror du att sjön kommer att spela i berättelsen om måndrakarna?
4. Vad tror du att det betyder att "ha ögonen med sig"?

Kapitel 3-4

Ord och uttryck: draktämjaren, flaskpost, mödosamt, lovat dyrt och heligt

Coraline visar Annemona hur man fiskar upp en stjärna ur sjön och de hittar dessutom en flaskpost. Coraline gör sig redo för ett uppdrag.

1. Flaskposten visar sig vara ett rop på hjälp. Vem tror du behöver hjälp och med vad?
2. Vad tror du att det är för uppdrag som Coraline har bestämt sig för att bege sig ut på?
3. Varför tror du att Coraline ber Annemona att smyga till sjön för att fiska upp stjärnor?

4. Varför vill inte Coraline att Annemona ska säga något till deras far?
5. Är det bra att ha hemligheter? När då? När är det inte bra?

Kapitel 5

Ord och uttryck: koger, trevande, procedur

Coraline beger sig till Lyktornas bro för att träffa den som skrivit flaskposten.

1. Hur kan Coraline smita iväg utan att någon ser henne?
2. Varför skickar Coraline ut en ljussignal vid Lyktornas bro?
3. Beskriv den person du tror att Coraline ska träffa vid bron. Ålder, kön, klädsel, vad personen vill och vad hen har för yrke/roll.
4. Om du skulle möta någon okänd person på en plats med få andra människor omkring, hur skulle du då förbereda dig? Och hur skulle du vänta på den personen?

ÖVNINGAR TILL BOKEN

Kapitel 6

Ord och uttryck: avvärjande, groll, stridigheter

Coraline träffar Keelan vid Lyktornas bro.

1. Var personen Coraline mötte vid bron lik den person du beskriver i förra frågan? Vilka likheter och skillnader finns det?
2. Det framkommer att personen letar efter sin far. Vad tror du har hänt fadern?
3. Vad menar Keelan med att stämningen är "hätsk" mellan byarna?

Kapitel 7-8

Ord och uttryck: skymundan, mandomsprov, ritual, svindel, riggad, sökuppåd, tidvatten, dunkelt

Coraline och Keelan går till den plats där de sista spåren efter Keelans far har hittats.

1. Varför vill Coraline och Keelan inte bli sedda?
2. Vilka grenar ingick i mandomsprovet?
3. Hur kommer det sig att det inte finns några fotspår som leder från buskaget?

Kapitel 9

Ord och uttryck: övermannan, trädklyka, ryggslut, glasartad, boning, rådslag, inkräktare

Coraline och Keelan inser att båten de använt för att komma ut till ön med, har drivit ut till havs av vågorna.

1. Varför är trädet en bra plats att sova i?
2. Tänk dig att du likt Coraline och Keelan har hamnat på en ö med helt andra växter och frukter än vad du är van vid.
 - a) Vad kan du göra för att veta om något är ätligt eller giftigt?
 - b) Vad bör du tänka på för få tillgång till rent vatten?
 - c) Hur kan du få värme?
3. Vad upptäcker Coraline och Keelan i dalen?
4. Kapitel 9 slutar med att Coraline och Keelan omringas av vakter. Vad tror du kommer att hända med dem nu?

ÖVNINGAR TILL BOKEN

Kapitel 10

Ord och uttryck: fastlandet, att råkas, skraddarsydd

Coraline och Keelan träffar på människor som bor i glasbubblor i träd.

1. Det verkar vara fler än Coraline och Keelan som behöver draktämjarens hjälp. Även folket i Glasbubblornas rike vill få draktämjarens skydd. Hur ska Coraline och Keelan fortsätta för att hitta draktämjaren och Keelans far, tycker du?
2. Melchior säger att måndrakarna har "hållit sig på sin kant". Vad tror du att det betyder?
3. Folket i Glasbubblornas rike bor i mysiga glasbubblor. Hur skulle du vilja att din glasbubbla ser ut, om du fick bo i Glasbubblornas rike? Rita, eller beskriv för en kompis.

Kapitel 11–12

Ord och uttryck: korslagda ben, högafflar, kväkande, spatserade, nektar, gästfria, med eftertryck

Vi får följa med Annemona till Stjärnornas sjö och vi får reda på vad som händer i Coralines by. Coraline och Keelan får upp ett spår efter Keelans far.

1. Hur reagerar Coralines föräldrar på att hon är borta?
2. På vilket sätt märks det att stämningen blir mer spänd mellan byarna?
3. Vad får Coraline och Keelan till frukost i Glasbubblornas rike?

Kapitel 13–14

Ord och uttryck: spårning, bitvis, skreva, gastkramande, ekipe, fjärran, instinktivt, skida

Coraline och Keelan följer spåret de fått upp efter Keelans far. De blir förföljda av någon.

1. När de är i klippskrevan där de gömt sig, börjar Keelans halsband att glöda. Varför gör det det, tror du?
2. I slutet av kapitel 14 höjer månskensryttaren sitt svärd över Keelan. Hur kan Keelan klara sig helskinnad från månskensryttaren?
3. Vad kan Coraline göra för att rädda Keelan?

Kapitel 15–16

Ord och uttryck: ultrarapid, angripare, klonkande, stapplade, porlande, avgrundsdjup, skona

Keelan klarar sig med livet i behåll. Coraline och Keelan ser några som bär på en kista mellan sig.

1. Coraline inser "med tunnelseende" att hon måste hjälpa Keelan. Vad betyder det? Vad innebär det att se något som genom en tunnel?
2. Varför tror du att månskensryttaren hejdar sig när han ser halsbandet?

ÖVNINGAR TILL BOKEN

Kapitel 17–18

Ord och uttryck: förflöt, förvisso, planlöst, okontaktbar

Keelan har insett att månskensryttaren är hans far.

1. Keelan har fått ett besked som får hela hans tillvaro att gunga. Hur skulle du vilja bli behandlad om du fått ett hemskt besked? Tycker du att Coraline gör rätt genom att låta Keelan vara ifred?
2. Hur förstår Keelan att månskensryttaren är hans far?
3. Hur tror du att Coraline känner sig när Keelan mår dåligt?

Kapitel 19–23

Ord och uttryck: infria, säkerhetsåtgärd, sömndrucken, drabba samman, stridare, lian, vanemässigt, armada, dvala, sorl, slängkappa, inflika

Annemona fiskar i Stjärnornas sjö och Coraline och Keelan får upp ett spår efter draktämjaren.

1. Coraline och Keelan träffar på Fiona som visar det hon vet av vad som hänt draktämjaren: draktämjaren är avsvimmad och förs bort på en flotte av en man med toppig hatt.
 - a) Vem tror du mannen i den toppiga hatten är?
 - b) Varför för han bort draktämjaren?

2. Coraline noterar att Keelan spänner käkarna när de hör ett mystiskt flåsande ljud. Varför gör han det? Hur tror du att han känner sig då?
3. Coraline och Keelan öppnar kistan som de har sett har burits runt av ett par män som kommer från Glasbubblornas rike. Om du var Coraline eller Keelan, vad skulle du vilja hitta i kistan då?
4. Hur tror du att Måndrakarnas sång kan hjälpa Coraline och Keelan att hitta draktämjaren?
5. Vad tror du kommer att hända med Keelans far, månskensryttaren?

ÖVNINGAR TILL BOKEN

Efter läsning

Diskussionsfrågorna och skrivuppgifterna är av mer övergripande karaktär. Vissa frågor är kopplade till handlingen och andra till hur boken är utformad. Välj de frågor som passar klassen och det ni vill fokusera på.

Diskussionsfrågor

- I Stjärnornas sjö hamnar de stjärnor man ser falla från himlen i ett stjärnfall och varje stjärna representerar en dröm eller ett hopp någon har. Genom att fiska upp en stjärna ur vattnet och släppa tillbaka den upp mot himlen, får någon sin förloerade dröm eller sitt hopp åter. Har du tappat hoppet någon gång? Hur kändes det? Har du ersatt din förhoppning med något annat, eller hoppas du fortfarande att det ska hända?
- Keelan var tvungen att genomgå ett prov när han fyllde tretton. I många kulturer finns en övergångsrit, en rit som markerar slutet på barndomen och början på vuxenlivet. Om du fick utforma en övergångsrit/prov för att markera början på vuxenlivet, vilka färdigheter skulle du då vilja testa för att se om en person är mogen för att bli vuxen där du bor?
- Coraline och Keelan tar en båt som inte är deras för att färdas ut till ön. Tycker du att Coraline och Keelan gjorde rätt att ta något som tillhör någon annan? Finns det några i vårt samhälle som får ta andras egendom, om situationen kräver? När, i så fall?
- Folket i Keelans by är helt övertygade om att Keelans far är tillfångatagen av invånarna i Coralines by. Stämningen byarna emellan blir mer och mer fientlig. Tycker du att folket i Keelans by gör rätt som uppträder hotfullt för att få sin ledare frisläppt? Varför, varför inte? Om Keelans far verkligen är kidnappad och hålls fången i Coralines by: vad tycker du då att invånarna i Keelans by har rätt att göra? Får de använda våld för att frige sin ledare?
- För att rädda Keelan var Coraline beredd att skjuta månskensryttaren med sin pilbåge. Tycker du att det är rätt att använda våld för att rädda någon annan? Varför, varför inte? Under vilka omständigheter i så fall? Får du eller någon annan vanlig person enligt Sveriges lag, använda våld för att stoppa ett brott, t.ex. en misshandel? Om du ser ett brott begås, vad måste du själv, enligt lag, göra då?

ÖVNINGAR TILL BOKEN

Skrivuppgifter

- Skriv en interaktiv recension, eller en sammanfattning av boken. Du kan också göra recensionen som en presentation i PowerPoint eller ett liknande program. Använd dator, iPad eller en mobil för att hitta bilder som du vill använda. Animera presentationen så att den blir interaktiv.
- Keelan ser i en dröm hur han får sitt halsband. Att få budskap via drömmar är inte helt ovanligt i böcker och berättelser. Vad tror du? Kan drömmar berätta något för oss? Skriv en drömdagbok. Välj en av drömmarna och fundera på vad den kan betyda.
- Språket i boken är målande. Det betyder att författaren beskriver i detalj hur miljöer och personer ser ut. Ett exempel på det är beskrivningen av Glasbubblornas rike. Skriv en egen beskrivning av din drömbostad. Hur skulle den se ut?

Den här sista övningen passar bäst att göra som en lärarledd aktivitet, tillsammans i klassen:

Vilken händelse i boken tycker du var mest spännande? Använd artificiell intelligens (AI), till exempel programmet Magic Studio, och skapa en bild av denna händelse. Då beskriver du händelsen med ord och så skapar programmet en bild utifrån din beskrivning.

En beskrivning kan till exempel vara: En riddare i svart rustning står bredbent och håller ett svärd höjd över en pojke framför honom som ramlat på stigen. Det är månsken och i bakgrunden syns ett högt berg där drakar i olika färger flyger.

Du kan behöva skriva texten på engelska för att det ska fungera.